Pecyn Dogfen Cyhoeddus

At: Cadeirydd ac Aelodau'r Pwyllgor Safonau

Dyddiad: 13 Medi 2021

Rhif Union: 01824 712589

e-bost: democrataidd@sirddinbych.gov.uk

Annwyl Aelod o'r Pwyllgor,

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **PWYLLGOR SAFONAU, DYDD GWENER, 17 MEDI 2021** am **10.00 am FIDEO-GYNADLEDDA**.

Yn gywir iawn

G Williams
Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol, AD a Democrataidd

AGENDA

RHAN 1: ESTYNNIR GWAHODDIAD I'R WASG A'R CYHOEDD FOD YN BRESENNOL Y RHAN HON Y CYFARFOD

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGANIADAU O FUDDIANT (Tudalennau 5 - 6)

Dylai'r Aelodau ddatgan unrhyw gysylltiad personol neu gysylltiad sy'n rhagfarnu mewn unrhyw fater a nodwyd i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Hysbysiad o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys yn unol ag Adran 100B (4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF (Tudalennau 7 - 14)

Cael cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 5 Mawrth 2021 (copi ynghlwm).

5 PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD

Nodi presenoldeb aelodau'r Pwyllgor Safonau yng nghyfarfodydd y Fforwm Pwyllgorau Safonau Gogledd Cymru a Chynghorau Sir, Tref a Chymuned a derbyn eu hadroddiadau.

6 PROTOCOL CYSYLLTIADAU AELODAU/ SWYDDOGION (Tudalennau 15 - 24)

Cael adroddiad gan y Swyddog Monitro ar y Protocol Cysylltiadau Aelodau/Swyddogion (y Protocol) sy'n llunio rhan o Gyfansoddiad y Cyngor (copi ynghlwm).

7 OMBWDSMON GWASANAETHAU CYHOEDDUS CYMRU - LLYFR ACHOSION COD YMDDYGIAD (Tudalennau 25 - 40)

Ystyried adroddiad gan y Swyddog Monitro (copi ynghlwm) sy'n hysbysu'r aelodau am gyhoeddiad diweddaraf Llyfr Achosion Cod Ymddygiad yr Ombwdsmon.

8 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y PWYLLGOR SAFONAU (Tudalennau 41 - 42)

Ystyried Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau (copi ynghlwm).

9 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Trefnwyd cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau ar gyfer 3 Rhagfyr 2021 am 10.00am.

RHAN 2: EITEM CYFRINACHOL

Argymhellir, yn unol ag Adran 100A (4) Deddf Llywodraeth Leol 1972, y dylid gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod yn ystod trafod y mater canlynol oherwydd y tebygolrwydd y caiff gwybodaeth eithriedig (fel y diffinnir ym Mharagraffau 12 ac 13 Rhan 4 o Atodlen 12A y Ddeddf), ei datgelu.

10 COD YMDDYGIAD - RHAN 3 DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000 (Tudalennau 43 - 56)

Ystyried adroddiad cyfrinachol gan y Swyddog Monitro (copi ynghlwm) sy'n rhoi trosolwg o gwynion a wnaed yn erbyn aelodau i Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.

AEOLODAETH

Aelodau Annibynnol:
Ian Trigger (Cadeirydd), Julia Hughes (Is-Gadeirydd), Anne Mellor a/ac Peter Lamb

Aelod Cyngor Tref / Cymuned
Gordon Hughes

Cynghorwyr Sir
Y Cynghorydd Paul Penlington

Y Cynghorydd Andrew Thomas

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth
Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Cod Ymddygiad Aelodau

DATGELU A CHOFRESTRU BUDDIANNAU

Rwyf i, (enw)	
*Aelod /Aelod cyfetholedig o *(*dileuer un)*	**Cyngor Sir Ddinbych**

YN CADARNHAU fy mod wedi datgan buddiant ***personol / personol a sy'n rhagfarnu** nas datgelwyd eisoes yn ôl darpariaeth Rhan III cod ymddygiad y Cyngor Sir i Aelodau am y canlynol:-
*(*dileuer un)*

Dyddiad Datgelu:	
Pwyllgor (nodwch):	
Agenda eitem	
Pwnc:	
Natur y Buddiant: *(Gweler y nodyn isod)**	
Llofnod	
Dyddiad	

Noder: Rhowch ddigon o fanylion os gwelwch yn dda, e.e. 'Fi yw perchennog y tir sy'n gyfagos i'r cais ar gyfer caniatâd cynllunio a wnaed gan Mr Jones', neu 'Mae fy ngŵr / ngwraig yn un o weithwyr y cwmni sydd wedi gwneud cais am gymorth ariannol'.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Y PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd trwy fideo gynhadledd ddydd Gwener, 5 Mawrth 2021 am 10.00am.

YN BRESENNOL

Ian Trigger (Cadeirydd), Julia Hughes (Is-gadeirydd) a Peter Lamb yn ogystal â'r Cynghorwyr Paul Penlington, Andrew Thomas a Gordon Hughes.

Arsylwyr – Y Cynghorydd Ann Davies, y Cynghorydd Meirick Lloyd Davies, y Cynghorydd Brian Jones, y Cynghorydd Christine Marston, y Cynghorydd Arwel Roberts a'r Cynghorydd Tony Thomas**.**

HEFYD YN BRESENNOL

Swyddog Monitro (GW), Rheolwr y Gwasanaethau Democrataidd (SP) a Gweinyddwr Pwyllgorau (SJ)

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau gan yr aelod annibynnol Anne Mellor.

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Datganodd Paul Penlington gysylltiad personol ag eitem 12 ar y Rhaglen gan fod cyfeiriadau at gwynion hanesyddol wedi'u cynnwys.

Datganodd Ann Davies, arsylwr yn y cyfarfod, gysylltiad sy'n rhagfarnu ag eitem 12 yn y Rhaglen gan gyfeirio at ymchwiliadau sy'n parhau.

Atgoffodd yr aelod Annibynnol Julia Hughes yr aelodau ei bod yn cynrychioli'r Pwyllgor Safonau ar Gyngor Sir y Fflint a Phwyllgor Safonau Tân ac Achub Gogledd Cymru.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Nid oedd unrhyw fater brys.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 04 Rhagfyr 2020.

Materion yn codi:

Gofynnodd aelodau i’r Swyddog Monitro a oedd y Llyfr Achosion Cod Ymddygiad ar gael. Cadarnhaodd y Swyddog Monitro nad oedd y diweddariad i’r Llyfr Achosion wedi ei gyhoeddi o hyd.

PENDERFYNWYD *cadarnhau cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 4 Rhagfyr 2020 fel cofnod cywir.*

5 PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD

Dywedodd y Cadeirydd, oherwydd y pandemig Covid-19 cyfredol, na chafwyd presenoldeb corfforol mewn cyfarfodydd ers cyfarfod diwethaf y pwyllgor Safonau. Nodwyd bod cyfarfodydd wedi ailddechrau drwy lwyfannau ar-lein i gynnal unrhyw fusnes.
Esboniodd y Cadeirydd fod yr Aelod Annibynnol Anne Mellor wedi mynychu cyfarfod o Gyngor Tref Rhuddlan ac wedi cynhyrchu adborth i'r pwyllgor ei drafod.
Gan nad oedd Anne Mellor wedi gallu mynychu'r cyfarfod, cyflwynodd y Swyddog Monitro y datganiad a ddarparwyd.
Meddai,
Cyn y cyfarfod, fe wnes i (Anne Mellor) adolygu'r wefan a chanfod ei bod hi'n hawdd ei defnyddio a'i llywio ac roedd yn darparu manylion cyswllt y clerc. Anfonwyd copi o'r rhaglen a gwahoddiad y cyfarfod ar 14 Ionawr 2021 ataf. Fy marn i oedd bod y cyfarfod yn gynhyrchiol ac yn cynnwys trafodaeth a mewnbwn da iawn gan bawb a oedd yn bresennol.

Gofynnodd yr Aelod Annibynnol Julia Hughes i’r Swyddog Monitro a gaiff hi wahoddiad i gyfarfod nesaf y Cabinet a’r Cyngor.
Cadarnhaodd y Swyddog Monitro y byddai cyfarfodydd y Cabinet a’r Cyngor Llawn yn cael eu gweddarlledu i’r Cyhoedd eu gweld. Dim ond pe bai'r rhaglen yn cynnwys dogfennau Rhan 2 cyfrinachol y byddai'n rhaid rhoi gwahoddiad i fynychu o bell, gan na ddarlledwyd y rhan honno o'r cyfarfod. Mae hawl gan Aelodau’r Pwyllgor Safonau edrych ar ran gyfyngedig cyfarfod. Pe bai aelodau'n dymuno mynychu cyfarfod a oedd yn cynnwys eitemau Rhan 2, dylid gwneud cais i Steve Price.

Diolchodd y Cynghorydd Ann Davies i Anne Mellor am ddod i gyfarfod Cyngor Tref Rhuddlan. Ategwyd y diolch gan y Cynghorydd Arwel Roberts. Nododd fod y Cyngor Tref wedi gweithio'n dda a’i bod yn braf clywed sylwadau'r aelod Safonau yn dilyn y cyfarfod.

Dywedodd y Swyddog Monitro fod Aelodau Safonau yn mynychu Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned i arsylwi ar y trafodion ac adrodd ar unrhyw ganfyddiadau yn ôl i'r Pwyllgor Safonau. Penderfynwyd y byddai adroddiad llafar yn dderbyniol. Pe bai arsylwadau o bresenoldeb yn codi unrhyw bryderon, gallai'r pwyllgor gyfarwyddo'r Swyddog Monitro i gefnogi a chynorthwyo'r cyngor pe bai angen.
Dywedodd y Cadeirydd ei fod wedi mynychu’r hyfforddiant a ddarparwyd gan y Swyddog Monitro yn flaenorol. Cafodd ei gynnal yn dda ac roedd yn llawn gwybodaeth.

Diolchodd y Cadeirydd i’r aelodau am y drafodaeth, ac felly
PENDERFYNWYD *nodi’r arsylwadau a’r trafodaethau uchod.*

6 CANLLAWIAU DIWYGIEDIG DRAFFT AR Y COD YMDDYGIAD

Aeth y Swyddog Monitro â'r aelodau drwy'r adroddiad. Cafodd dau fersiwn y canllawiau eu cynhyrchu ar gyfer: 1- aelodau'r Prif Gyngor, Awdurdod Tân ac Achub a Pharciau Cenedlaethol, 2- Aelodau Cynghorau Tref, Dinas a Chymuned.
Cafodd y canllaw Cod Ymddygiad cyfredol gan yr ombwdsmon ei ddiwygio ddiwethaf yn 2016. Roedd yr Ombwdsmon wedi ceisio adnewyddu ac ymgynghori ar gyfer ei gyhoeddi cyn yr etholiadau lleol yn 2022.

Roedd yr Ombwdsmon wedi rhyddhau'r dogfennau oedd wedi'u cynnwys yn y papurau ac wedi gofyn am farn yr aelodau. Roedd cynnwys y canllawiau diwygiedig yn ymdrin â nifer o agweddau tebyg heb unrhyw newidiadau wedi'u gwneud i rai elfennau o'r ddogfen gyfredol. Dangosodd y Swyddog Monitro rai o'r newidiadau a oedd wedi'u nodi i'r aelodau.

- Cynhyrchwyd y Cod i helpu ac arwain aelodau i gynnal safonau priodol o'r Cod Ymddygiad wrth gyflawni dyletswyddau.
- Tynnwyd sylw at y pwyslais ar aelodau i fynychu hyfforddiant pan gaiff ei ddarparu.
- Cafodd esboniad pellach ar y Pwyllgor Safonau ei gynnwys.
- Cyflwyno adroddiadau interim y gellir eu cyflwyno i Lywydd Panel Dyfarnu Cymru. O hyn y gallai tribiwnlys achos dros dro ddigwydd a chanlyniadau dros dro hyd nes y ceir canlyniad yr ymchwiliad a'r gwrandawiad.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddog Monitro am roi briff o'r newidiadau. Dywedodd fod y defnydd o gyfryngau cymdeithasol wedi'i arsylwi. Yn ei farn o, dylid pwysleisio mwy o beryglon cyfryngau cymdeithasol yn yr adroddiad.

Dywedodd Julia Hughes fod y papur canllaw wedi bod yn hygyrch i'w ddarllen a bod defnyddio enghreifftiau priodol i gynorthwyo dealltwriaeth yn gyflwyniad da. Roedd yn braf nodi bod yr adran hyfforddi wedi'i chynnwys yn y canllawiau. Croesawyd y ddogfen wedi'i diweddaru.

Cynigiodd y Swyddog Monitro egluro'r rôl sy'n gysylltiedig ag aelodau etholedig ar Gynghorau Tref, Dinas a Chymuned a'r Cyngor Sir a'u hymddygiad pan oeddent yn cynrychioli'r awdurdod. Ni fyddai llywodraethwyr ysgolion nad oeddent yn aelod etholedig yn cael eu cynnwys o dan y ddogfen ganllaw ddiwygiedig arfaethedig. Pe bai aelod etholedig yn eistedd ar gorff llywodraethu ysgol, yn y rôl honno mae'n cael ei ystyried yn gynrychiolydd o'r Cyngor a byddai'r Cod Ymddygiad yn berthnasol iddo.

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro fod mwyafrif y cwynion a dderbynnir yn cael eu diddymu a'u hymchwilio gan yr Ombwdsmon oherwydd nifer o resymau. Yn y canllaw, gwnaed mynegiad o siom gan yr Ombwdsmon ar gwynion a wnaed at ddibenion gwleidyddol. Cadarnhawyd y cafodd profion cadarn eu mabwysiadu wrth ymchwilio i gwynion, yn ogystal ag asesu a ddylid ymchwilio i gŵyn. Roedd yn orfodol i Gynghorau Dinas, Tref a Chymuned gydymffurfio â'r Cod Ymddygiad.

Cododd yr Aelod Lleyg, Peter Lamb, y pwyntiau canlynol;

- Dylai'r teitl ar y dudalen gyntaf gynnwys y gair 'canllawiau',
- Cyfeiriodd y ddogfen at 'sicrwydd i'r cyhoedd' ond nid oedd yn glir pa sicrwydd yr oedd yn ei roi,

- Defnyddiwyd y gair niwed ar dudalen 23 ym mhecyn y rhaglen. Cwestiynodd Mr Lamb ai hwn oedd y gair mwyaf priodol i'w ddefnyddio,
- Cynnwys y gwerth ariannol o £1000 mewn perthynas â defnyddio ffôn symudol. Awgrymwyd efallai y byddai'n well gadael y swm ariannol allan.

Diolchodd y Swyddog Monitro i'r Aelod Lleyg am ei farn. Mewn ymateb i'r pwyntiau a godwyd, cadarnhaodd y Swyddog Monitro ei fod yn cytuno â'r pwynt o gynnwys y gair canllaw yn y teitl ac y byddai'n trosglwyddo'r cynhwysiant i'r Ombwdsmon. Mewn ymateb i'r pwyntiau eraill a godwyd, y sicrwydd i'r cyhoedd oedd pwysleisio bodolaeth y Cod Ymddygiad ar yr amod bod sicrwydd i aelodau etholedig gadw ato.
Roedd y defnydd o'r gair niwed wedi'i gynnwys yn yr ystyr eang i gynnwys pob agwedd ar niwed, gan gynnwys niwed corfforol, niwed emosiynol, niwed economaidd, niwed gyrfa neu niwed i enw da. Dealltwriaeth y Swyddog Monitro oedd bod y gair wedi'i ddefnyddio i gwmpasu'r holl agweddau hyn.
Byddai'r sylw ar werth ariannol defnyddio ffôn symudol yn cael ei gysylltu yn ôl â'r tîm i'w ystyried.

Yn dilyn y drafodaeth, nododd y Swyddog Monitro y canlynol;

- Roedd y canllaw yn ddogfen hygyrch
- Yn falch o nodi'r pwyslais ar hyfforddiant
- Cynnwys pwysigrwydd ceisio cyngor gan y Swyddog Monitro mewn unrhyw amheuaeth
- Mwy o bwyslais ar y pryderon ynghylch defnyddio cyfryngau cymdeithasol
- I gynnwys 'canllawiau' ar y wynebddalen
- Ehangu neu ail-edrych ar y defnydd o'r gair niwed
- Efallai y byddai'n werth ystyried hepgor y swm ariannol a gynhwysir o'r nodiadau.

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro fod prif bwyntiau canllawiau'r Cyngor Dinas, Tref a Chymuned wedi aros yr un fath.

***PENDERFYNODD** yr aelodau fod y pwyllgor yn nodi cynnwys yr adroddiad ac yn rhoi sylwadau fel y nodir uchod gyda materion i'w hystyried i'r canllawiau drafft.*

7 DEDDF LLYWODRAETH LEOL AC ETHOLIADAU (CYMRU) 2021

Cadarnhaodd y Swyddog Monitro i'r aelodau fod y Ddeddf bellach wedi'i chymeradwyo gan y Senedd a'i bod wedi derbyn cydsyniad brenhinol ym mis Ionawr 2021. Cadarnhawyd nad oedd nifer o'r darpariaethau yn y Ddeddf wedi dod i rym eto. Ni fydd y goblygiadau a osodir ar arweinwyr grwpiau ac ar y Pwyllgor Safonau yn dod i rym tan 5 Mai 2022. Arweiniodd y Swyddog Monitro yr aelodau drwy'r diwygiadau yn y Ddeddf (a ddosbarthwyd yn flaenorol).

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddog Monitro am y naratif addysgiadol o newidiadau a fyddai'n cael eu cyflwyno. Nodwyd bod llawer iawn o waith wedi bod yn rhan o sefydlu'r Ddeddf a mabwysiadu'r diwygiadau pan ddônt i rym.
Nododd y Swyddog Monitro mai'r diwygiad mwyaf perthnasol i'w gyflwyno sy'n berthnasol i'r pwyllgor Safonau fyddai cyflwyno dyletswydd ar arweinwyr grwpiau gwleidyddol i hyrwyddo a chynnal safonau ymddygiad uchel gan aelodau o'u grwpiau. Byddai dyletswydd yn cael ei gosod ar y Pwyllgor Safonau i lunio adroddiad blynyddol i'r Cyngor, yn cynnwys asesiad o gydymffurfiaeth arweinwyr grŵp dros y

flwyddyn flaenorol. Byddai'r ddyletswydd newydd hon yn dod i rym ym mis Mai 2022. Nodwyd hefyd y byddai arweinwyr neu arweinwyr grwpiau yn cael eu cynhyrchu gan Lywodraeth Cymru.

Mewn ymateb i gwestiynau aelodau, ymhelaethodd y Swyddog Monitro ar aelodaeth y Cydbwyllgor Corfforedig. Byddai canllawiau statudol yn cael eu darparu y byddai angen eu hystyried wrth weithio ar y cyd. Roedd y Cydbwyllgor Corfforaethol yn uniad newydd. Esboniwyd bod gwaith wedi'i wneud gydag awdurdodau i weithio ar y cyd. Byddai'r Cydbwyllgor Corfforaethol yn gorff corfforaethol annibynnol a fyddai'n cynnwys rhai gofynion aelodaeth sylfaenol. Roedd y cynnig aelodaeth cyfredol yn cynnwys Arweinwyr y 6 Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru a chynrychiolydd o'r Parc Cenedlaethol. Dim ond mewn perthynas â materion sy'n ymwneud â swyddogaeth cynllunio strategol y pwyllgor y byddai gan y cynrychiolydd o'r Parc Cenedlaethol bleidlais. Esboniodd y Swyddog Monitro y byddai rheoliadau'r Cyd-bwyllgor Corfforedig yn caniatáu iddynt benderfynu a oeddent am gyfethol pobl i'r pwyllgor â hawliau pleidleisio neu greu is-bwyllgorau gydag aelodau cyfetholedig.

Diolchodd yr aelodau i'r Swyddog Monitro am yr ymateb manwl i gwestiynau ac esboniad manwl y Ddeddf newydd.

PENDERFYNWYD *y byddai'r aelodau yn nodi cynnwys yr adroddiad.*

Ar y pwynt hwn (11.40 am) cymerodd yr aelodau egwyl o 10 munud am luniaeth.

Ailddechreuodd y cyfarfod am 11.50 a.m.

8 CYLCH GORCHWYL Y PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynodd y Swyddog Monitro yr adroddiad (a ddosbarthwyd yn flaenorol), yn dilyn y cais i adolygu'r cylch gorchwyl gan aelodau.
Nododd y Swyddog Monitro fod y cyfeiriad at lywodraethwyr ysgolion o fewn y cylch gorchwyl wedi'i gyfeirio at ollyngiadau i Gynghorwyr. Aelodau cyfetholedig a chynrychiolwyr rhiant-lywodraethwr yw'r unigolion sy'n cael eu cyfethol ar bwyllgorau Craffu. Cadarnhawyd bod y Gyfraith yn ei gwneud yn ofynnol i'r awdurdod gael cynrychiolwyr Eglwys ac Addysg sy'n cael eu gwahodd i fynychu cyfarfodydd Craffu wrth ystyried materion addysg. Aelodau cyfetholedig ffurfiol o'r awdurdod ydyn nhw.

Roedd y Swyddog Monitro wedi cymharu'r cylch gorchwyl sydd gan bwyllgor Safonau Sir Ddinbych â'r telerau a ddelir yn awdurdodau eraill Gogledd Cymru, a hefyd elfennau o awdurdodau eraill Cymru fel pwynt cyfeirio.
Roedd prif swyddogaethau'r pwyllgor Safonau wedi'u dyblygu mewn cylch gorchwyl eraill gan eu bod yn swyddogaeth i reoliadau'r pwyllgor Safonau. Un gwahaniaeth i'w nodi oedd bod Cyngor Sir y Fflint a Chyngor Wrecsam yn cynnwys y drefn Rhannu Pryderon flynyddol fel swyddogaeth yn y Pwyllgor Safonau. Cadarnhawyd yng nghyfansoddiad Cyngor Sir Ddinbych bod yr adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a'r Pwyllgor Archwilio yn flynyddol. Adroddiad arall a nodwyd yn wahanol oedd adroddiad ar geisiadau am indemniadau. Mae'r rôl ar hyn o bryd gyda'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a'r Pwyllgor Archwilio.

O fewn cylch gorchwyl Cyngor Sir y Fflint, roedd adroddiad ar y cod ymddygiad cynllunio a chyfansoddiad y cyngor. Hyd yma maent yn berthnasol i faterion sy'n ymwneud ag aelodau, a oedd i'w hadrodd i'r Cabinet.

Mewn ymateb i bryderon yr aelodau, ymhelaethodd y Swyddog Monitro ar y canlynol:

- Roedd gan y Pwyllgor Safonau gyfrifoldeb i adrodd yn flynyddol i'r Cyngor Sir am unrhyw ganfyddiadau o dorri Cod Ymddygiad yr Aelodau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
- Ym marn y Swyddog Monitro, roedd yn rhesymegol i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a'r Pwyllgor Archwilio dderbyn y polisi rhannu pryderon. Mae'r Swyddog Monitro a'r Prif archwilydd mewnol yn bresennol ym mhob cyfarfod.
- Hysbysodd y Swyddog Monitro yr aelodau fod presenoldeb mewn cyfarfodydd yn dda iawn. Nid oedd angen dangos parch i'r Pwyllgor Safonol.
- Roedd y Swyddog Monitro yn hapus i dreialu rhag-gyfarfod ar gyfer unrhyw aelodau dan hyfforddiant neu aelodau sy'n uwchsgilio cyn pob cyfarfod os oedd yr aelodau'n teimlo y byddai'n fuddiol. Dywedodd y Swyddog Monitro y byddai'n cysylltu â'r Swyddog Monitro yn Sir y Fflint i gael arweiniad ar yr hyn yr oeddent wedi'i gynnwys mewn rhai sesiynau briffio.
- Nododd y Swyddog Monitro y gallai gyflwyno adroddiad ar y protocol aelod / swyddog a chod ymddygiad gweithwyr er mwyn i'r aelodau gyfeirio ato.
- Gellid anfon e-bost atgoffa at yr holl glercod ynghylch gollyngiadau.

Diolchodd y Cadeirydd i'r Swyddog Monitro am yr adroddiad a'r wybodaeth gymharu.
***PENDERFYNODD** yr aelodau*

- *Fod y Swyddog Monitro yn awgrymu bod y Pwyllgor Safonau yn cynnig derbyn yr adolygiad blynyddol Rhannu Pryderon gan y pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol a'r Pwyllgor Archwilio.*
- *Bod y Swyddog Monitro yn cyflwyno adroddiadau ar y protocol Aelod / Swyddog a chod ymddygiad gweithwyr.*
- *Bod y Swyddog Monitro yn cysylltu â'r Swyddog Monitro yn Sir y Fflint i drafod sesiynau briffio rhag-gyfarfod.*
- *Anfon e-bost at Glercod Cymunedol i'w hatgoffa o'r broses ollyngiadau.*

9 ADRODDIAD BLYNYDDOL DRAFFT Y PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynodd y Cadeirydd adroddiad drafft y Pwyllgor Safonau i'w drafod a'i gyflwyno i'r Cyngor Sir. Esboniwyd ei bod hi'n 2 flynedd ers i adroddiad gael ei gyflwyno i'r Cyngor Sir ar ran y Pwyllgor.
Byddai'r Cadeirydd yn adrodd ar yr adroddiad i'r Cyngor Llawn yng nghyfarfod y Cyngor Sir ym mis Mai.

Nododd y Cadeirydd fod angen newid bach o fewn pwynt 4.6, gan fod ataliad o bedwar mis, nid tri mis fel y nodwyd, wedi ei gyhoeddi. Dywedodd y Swyddog Monitro y byddai'n ei ddiwygio.
Gofynnodd yr aelodau i'r Cadeirydd neu'r Is-gadeirydd fynychu Fforwm Safonau Gogledd Cymru a'i bwrpas. Hyrwyddo rhannu newyddion a chydweithio rhwng awdurdodau

Yn yr adroddiad, roedd yr aelodau eisiau disgrifio'r gwaith y mae'r Pwyllgor Safonau yn ei wneud a'r rhesymau pam. Awgrymodd yr aelodau y gallai fod yn fuddiol cynnwys rhywfaint o wybodaeth am hyd y tymor ar gyfer aelodau Lleyg.
Awgrymodd yr Aelod Lleyg, Peter Lamb, y gellid cynnwys yr un cais am ollyngiad a glywyd gan y Pwyllgor i dynnu sylw at y pryder mai dim ond un a gyflwynwyd i'r aelodau.

Awgrymodd y Swyddog Monitro baragraff yn egluro'r cyfleuster gollyngiad a'i bwysigrwydd. Y gobaith oedd y byddai'r aelodau'n atgoffa aelodau Cynghorau Cymunedol fod y cyfleuster ar gael. Dywedodd y Swyddog Monitro y byddai'n ysgrifennu at glercod y pwyllgorau i ddarparu mwy o wybodaeth.

Awgrymodd Julia Hughes y dylid gwneud esboniad pellach o rôl y Pwyllgor Safonau o dan 4.5 C yn llyfr achos y Cod Ymddygiad. Cytunodd y Swyddog Monitro y gellid ehangu hyn.
Ychwanegu adran ar waith i'r dyfodol y Safonau a goblygiadau'r Ddeddf newydd, ynghyd ag adran y bydd gan y Pwyllgor Safonau drosolwg o'r amserlen hyfforddi ar gyfer yr aelodau ar ôl etholiad 2022.

Dywedodd y Swyddog Monitro y byddai'n nodi'r sylwadau gan aelodau ac yn diwygio'r adroddiad drafft fel yr awgrymwyd a'i anfon at y Cadeirydd a'r aelodau.

PENDERFYNWYD *bod aelodau'n rhoi sylwadau ar yr adroddiad Pwyllgor Safonau drafft ac yn cytuno bod y Cadeirydd yn cyflwyno'r adroddiad yng nghyfarfod y Cyngor Sir.*

10 RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y PWYLLGOR SAFONAU

Cyflwynodd y Swyddog Monitro Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau (a ddosbarthwyd yn flaenorol).

Awgrymodd y Swyddog Monitro y gellid cynnwys yr adroddiadau canlynol yng nghyfarfod Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol mis Mehefin.

- Protocol Aelod / Swyddog
- Cod Ymddygiad Gweithiwr er dealltwriaeth

Awgrymwyd hefyd y dylid cynnwys adroddiad ar gynllun hyfforddi a gofynion ar ôl etholiad 2022.

Gofynnodd Julia Hughes i drafodaeth ar fynychu cyfarfodydd gael ei chynnwys ar y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol. Mae hyn er mwyn caniatáu i aelodau drafod disgwyliadau a gweld a oes angen rhestr fwy ffurfiol o bresenoldeb. Awgrymodd y Swyddog Monitro adroddiad gyda rhestr o fanylion cyfarfodydd y Cynghorau Cymuned a chalendr cyfarfodydd y Cyngor Sir i'w trafod. Gellid cynnwys trafodaeth ar ddull mwy strwythuredig o fynychu cyfarfod ar y Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol ar gyfer mis Mehefin 2021.

PENDERFYNWYD *yn amodol ar yr uchod, i gymeradwyo Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau.*

11 DYDDIAD Y CYFARFOD NESAF

Trefnwyd cyfarfod nesaf y Pwyllgor Safonau ar gyfer dydd Gwener 11 Mehefin 2021.

PENDERFYNWYD *dan Adran 100A Deddf Llywodraeth Leol 1972, gwahardd y Wasg a'r Cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer yr eitem ganlynol ar y sail y byddai gwybodaeth eithriedig yn debygol o gael ei datgelu fel y'i diffinnir ym Mharagraffau 12 ac 13 Rhan 4 Atodlen 12A y Ddeddf.*

12 COD YMDDYGIAD – RHAN 3 DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Datganodd y Cynghorydd Paul Penlington gysylltiad personol â'r eitem hon ar y rhaglen oherwydd cwynion hanesyddol.
Datganodd y Cynghorydd Ann Davies, arsylwr yn y cyfarfod, gysylltiad sy'n rhagfarnu a gadawodd y cyfarfod.

Cyflwynodd y Swyddog Monitro yr adroddiad cyfrinachol (a ddosbarthwyd yn flaenorol)
er mwyn rhoi trosolwg i'r Aelodau o'r cwynion a gofnodwyd gyda'r Gwasanaethau Cyhoeddus.
Ombwdsmon Cymru ers 1 Ionawr 2018.

Siaradodd y Swyddog Monitro am gwynion parhaus a gyflwynwyd, gan roi manylion amlinellol natur y cwynion a wnaed a'r camau a gymerwyd gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Nodwyd bod 4 cwyn a oedd yn cynnwys ymchwiliadau parhaus ar hyn o bryd.
Dywedodd y Swyddog Monitro y gallai ehangu ar y wybodaeth gan gynnwys yr amserlenni a ddarparwyd yn yr adroddiad er mwyn helpu aelodau i arddangos unrhyw themâu o gwynion a gafwyd.

PENDERFYNWYD *bod y Pwyllgor Safonau yn nodi cynnwys yr adroddiad.*

Daeth y cyfarfod i ben am 13.00pm

Cyngor sir ddinbych denbighshire County Council

Adroddiad i'r	**Pwyllgor Safonau**
Dyddiad y Cyfarfod	**17 Medi 2021**
Aelod / Swyddog Arweiniol	**Gary Williams, Swyddog Monitro**
Awdur yr adroddiad	**Gary Williams, Swyddog Monitro**
Teitl	**Protocol ar Gysylltiadau Aelodau/Swyddogion**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn sôn am y Protocol ar Gysylltiadau Aelodau/Swyddogion (y Protocol) sy'n ffurfio rhan o Gyfansoddiad y Cyngor ac wedi ei gynnwys fel Atodiad 1 i'r adroddiad hwn.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Er mwyn hysbysu'r Pwyllgor o gynnwys y Protocol.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod aelodau'r Pwyllgor yn nodi ac yn darparu unrhyw awgrymiadau o welliannau i gynnwys y Protocol.

4. Manylion am yr Adroddiad

4.1. Yn ôl y Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau Etholedig mae'n ofynnol fod cynghorwyr yn trin pawb mewn modd barchus ac ystyriol, gan gynnwys swyddogion yn yr awdurdod, ac na ddylent fwlio nac aflonyddu unrhyw unigolyn. Yn ôl y Cod Ymddygiad ar gyfer Gweithwyr, sy'n cael ei gynnwys mewn adroddiad ar wahân, mae'n ofynnol fod swyddogion yn yr awdurdod yn ymddwyn â niwtralrwydd gwleidyddol, gan gydweithio â phob cynghorydd mewn awyrgylch o gyd-ymddiriedaeth a pharch.

4.2. Mae'r Protocol wedi ei lunio er mwyn darparu mwy o fanylion ynglŷn â sut dylai'r berthynas rhwng aelodau a swyddogion weithio, ac i helpu aelodau a swyddogion i ddeall eu priod rolau, a'r fframwaith y cânt eu cynnal ynddo.

4.3. Mae'r Protocol yn ceisio nodi beth all yr aelodau a'r swyddogion ddisgwyl yn rhesymol gan ei gilydd o ran cefnogaeth a pharch yn eu priod rolau. Mae'r Protocol yn ceisio rhoi arweiniad sy'n gwarchod rhag perthynas agos a allai ddatblygu i fod yn amhriodol neu roi'r argraff nad oedd cyngor y swyddog hwnnw'n ddiduedd.

4.4. Mae arweiniad ynglŷn â’r mynediad sydd i’w roi i Gynghorwyr at wybodaeth a dogfennau wedi ei gynnwys yn y Protocol, yn ogystal â’r angen i ddiweddaru aelodau lleol ynglŷn â materion sylweddol sy’n effeithio’u wardiau.

4.5. Mae’r Protocol hefyd yn cynnwys arweiniad ar y ddarpariaeth o gyngor i grwpiau gwleidyddol, presenoldeb swyddogion mewn cyfarfodydd sydd ddim wedi eu trefnu gan y Cyngor a’r modd y dylid cynnal yr ohebiaeth.

4.6. Os yw unrhyw aelod yn pryderu fod swyddog yn torri telerau’r Protocol, dylent godi’r mater gyda’r pennaeth gwasanaeth priodol er mwyn ceisio datrys y mater. Mae posib i hyn arwain at gamau disgyblaethol mewn achosion priodol. Yn yr un modd, os yw swyddog yn pryderu fod aelod wedi torri telerau’r Protocol, gallent godi’r mater â’u pennaeth gwasanaeth â allai geisio datrys y mater gyda’r aelod perthnasol. Mewn achosion mwy difrifol, efallai y bydd y swyddog yn dymuno atgyfeirio’r mater drwy broses datrysiad lleol y Cyngor, neu wneud cwyn i’r Ombwdsman os ystyrir fod yr ymddygiad sy’n berthnasol â’r cwyn yn torri rheolau’r Cod Ymddygiad.

4.7. Gwahoddir sylwadau gan y Pwyllgor ynglŷn â chynnwys y Protocol ac unrhyw awgrymiadau am welliannau iddo.

5. Sut mae’r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1. Nid yw’r adroddiad yn effeithio’n uniongyrchol ar y blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes unrhyw gostau uniongyrchol yn gysylltiedig â’r adroddiad.

7. Beth yw’r prif gasgliadau o’r Asesiad Effaith Lles?

7.1. Nid oes angen asesiad effaith ar gyfer yr adroddiad yma.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gydag Archwilio ac eraill?

8.1. Nid yw’r mater yma wedi ei gynnwys mewn unrhyw adroddiad neu ymgynghoriad yn unrhyw le arall.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Nid oes effaith cyllidol uniongyrchol o ganlyniad i’r adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sy’n bodoli ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i’w lleihau?

10.1. Nid oes unrhyw risgiau ynghlwm yn uniongyrchol â’r adroddiad hwn.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Nid oes angen penderfyniad.

18.3 PROTOCOL FOR MEMBER / OFFICER RELATIONS

1. Introduction

1.1. The purpose of this protocol is to guide Members and Officers of the Council in their relations with one another and to promote the high standards in public office which are essential for successful local government.

1.2. This protocol seeks to offer guidance on some of the issues which most commonly arise. It is hoped, however, that the approach which it adopts to these issues will serve as a guide to dealing with other issues.

1.3. This protocol seeks to promote greater clarity and certainty. If it is followed it should ensure that Members receive objective and impartial advice and that Officers are protected from accusations of bias and undue influence.

2. Principles

2.1 This Protocol is based on the following principles: -

- An understanding by both Members and Officers of the requirements of each other's functions.
- Mutual respect for each other's time and priorities.
- Courtesy and sensitivity at all times.
- Honesty and integrity in all dealings to foster co-operation and trust.
- Professional and cordial relationships avoiding over familiarity

2.2 It also seeks to reflect the principles underlying the respective Codes of Conduct which apply to Members and Officers. The shared object of these codes is to enhance and maintain the integrity (real and perceived) of local government and the Codes therefore demand very high standards of personal conduct.

2.3 The Council's Code of Conduct for Members states at paragraph 4: -

'You must –

a) carry out your duties and responsibilities with due regard to the principle that there should be equality of opportunity for all people, regardless of their gender, race, disability, sexual orientation, age or religion.

b) show respect and consideration for others

c) not use bullying behaviour or harass any person, and

d) not do anything which compromises or which is likely to compromise, the impartiality of those who work for, or on behalf of, your authority'.

2.4 The statutory Code of Conduct for Officers which is incorporated in their conditions of employment, states: -

'Mutual respect between qualifying employees and members is essential to good local government and working relationships should be kept on a professional basis'. 'Qualifying employees of relevant

authorities should deal with the public, members and other employees sympathetically, efficiently and without bias'.

3. Roles and Responsibilities

3.1 Local authority Officers are employed by and are responsible to the Council as a whole. They owe a duty to each and every Member and not to a political group, even if it is in a majority. They also have a wider duty to the public as a whole.

3.2 In carrying out their duties, Officers have the right to expect from Members:

- Respect for officer neutrality
- Respect for their person
- An understanding of their roles and workloads when making requests for assistance
- Reasonable standards of courtesy
- Respect for confidential advice and guidance.

3.3 Members undertake many different roles. Broadly these are:

- Members are involved in scrutinising decisions and holding decision makers to account on behalf of their communities.
- Members represent their electoral division and are advocates for the citizens who live in the area.
- Members are involved in active partnerships with other organisations as community leaders.
- Members contribute to the decisions taken in Full Council and in its various bodies on which they serve, as well as joint committees, outside bodies and partnership organisations.
- Members help develop and review policy and strategy.
- Members monitor and review policy implementation and service quality.
- Members are involved in quasi-judicial work through their Membership of regulatory committees.
- Members express political values and support the policies of the party or group to which they belong (if any).

3.4 In carrying out their duties Members will be supported by Officers and have the right to expect from them:

- Full, impartial advice and information.
- Accurate, well written advice in concise and easily understood formats and language to enable decisions to be taken, the decision maker(s) to be held to account and information be provided to advise individual people with enquiries, problems or grievances.
- For the above to be provided in the Member's preferred language of communication.
- Respect for their person.

- Respect for the confidential nature of information and views.

4. The Relationship

4.1 Mutual respect is essential to good local government. Officers and Members should have good working relationships, whilst being aware that close personal relationships can damage this relationship and prove embarrassing for other Officers and Members.

4.2 Members should not put officers under inappropriate pressure to act in accordance with the Member's wishes.

4.3 Officers must at all times feel free to offer professional opinion and advice which may be contrary to the opinion of the Member.

4.4 It is not acceptable for a Member to bully or harass an Officer. Any action against an Officer would be considered as bullying or harassing if the intention was to improperly or unfairly influence the Officer's opinion or actions.

4.5 It is not appropriate for Members to raise matters relating to conduct and capability of any Officer publicly in a meeting, the press, or by other means e.g. e-mail or internet. Members should use the Council's internal procedures to resolve such issues. For the avoidance of doubt Members who are unable to resolve differences in an appropriate manner with the Officer concerned should raise the matter with the Officer's Head of Service or Corporate Director. If the Member remains dissatisfied with the response received the Chief Executive should be advised.

4.6 Other than when carrying out statutory functions in respect of Members' conduct, Officers should not raise matters publicly relating to the conduct or capability of any Member either at a meeting, in the press or by other means e.g. e-mail, internet or social media.

4.7 'Publicly' includes in this context e-mailing large groups of people on the Council's internal e-mail system e.g. all Councillors.

5 Relationships between Officers, Chairs and Cabinet Members

5.1 It is clearly important that there should be a close working relationship between Cabinet Members and the Director, Head of Service, any other senior officers of those services which fall under a Cabinet Member's portfolio. However, such relationships should never be allowed to become so close, or appear to be so close, as to bring into question the Officer's ability to deal impartially with other Members or political groups.

5.2 Whilst the Chair of a committee or Lead Member will routinely be consulted as part of the process of drawing up the agenda for a forthcoming meeting, it must be recognised that in certain circumstances the Chief Executive, Corporate Director or Head of Service will be under a duty to submit a report on a particular matter.

5.3 Whist it is the duty of officers to assist the Cabinet in the delivery of its responsibilities it is necessary for the Leader and Cabinet to observe the independence of the management function of the authority from the decision making function.

5.4 Whilst Officers should always seek to assist any Member in discharging their responsibilities, the Officer must not in doing so, go beyond the bounds of whatever authority they have been given by their Head of Service.

5.5 A Corporate Director, Head of Service or Lead Member will always be fully responsible for the contents of any report submitted in his/her name. Officers writing reports on behalf of Lead Members will always consult the Lead Member on the content of the report.

6 Officer advice to political groups

6.1 Directors or Heads of Service may properly be called upon to advise the chairs or spokespersons of political groups, but they should attend group meetings only in exceptional circumstances and in such a case the other political groups should be informed of the advice given.

6.2 Certain points must be clearly understood by all those participating in this type of process, Members and Officers alike. In particular: -

- Officer support in these circumstances must not extend beyond providing information and advice in relation to matters of Council business. Officers must not be involved in advising on matters of political group business;
- political group meetings are not empowered to make decisions on behalf of the Council. Conclusions reached at such meetings do not rank as Council decisions and it is essential that they are not interpreted or acted upon as such; and
- similarly, where Officers provide information and advice to the chair or spokesperson of a political group in relation to a matter of Council business, this cannot act as a substitute for providing all necessary information and advice to Members when the matter in question is considered by a decision making body.

6.3 Any particular cases of difficulty or uncertainty in this area of Officer advice to political groups should be raised with the Chief Executive who will discuss them with the relevant Group Leaders.

7 Officer attendance at meetings not organised by the Council

7.1 Officers will advise formal meetings of the Council, informal meetings of Members of the Council, and other meetings organised by or on behalf of the Council.

7.2 In no circumstances should Officers be attending public meetings of a political nature organised by politicians external to the Council in order to represent the political view or programme of the Council.

7.3 Where any Officer or Member receives an invitation for the Council to be represented at a public meeting organised other than by the Council, they should refer that invitation to the Cabinet Support Staff who will liaise with the Leader as to the most appropriate Member representation.

7.4 The Leader will determine whether or not the meeting is one at which the Council should be represented, and if so, which Member or Members of the Cabinet should attend.

7.5 If no Cabinet Member is available to attend, then the Leader will determine whether to request that the meeting be rearranged or whether the organiser should be informed that no Member is available to attend.

7.6 A Cabinet Member may require briefing and support to fulfil their role in attending such a meeting. Officers will provide advice and assistance to the Member in preparing for attendance at such a meeting.

7.7 At some events, it will be appropriate for the Member to be accompanied by a suitably Senior Officer, such as a Corporate Director or Head of Service. At other events, it will be sufficient for other staff to accompany them.

7.8 The relevant Head of Service/Director should be consulted by the Leader as to whether attendance by an Officer is necessary and should advise the Leader which (if any) Officer will be present.

7.9 The foregoing provisions do not prevent appropriate Officers attending meetings of City, Town and Community Councils in accordance with the provisions of the Charter between those Councils and the County Council. Any Officer attending such a meeting should liaise with the relevant Lead Member.

8 Support services to Members and political groups.

8.1 The only basis on which the Council can lawfully provide support services (e.g. stationery, typing, printing, photocopying, transport, etc.) to Members is to assist them in discharging their role as Members of the Council. Such support services must therefore be used only on Council business. They should never be used in connection with party political or campaigning activity or for private purposes.

9 Members in their Ward Role and Officers

9.1 The Council accepts that Members need to be aware of significant developments within their local electoral divisions if they are to be effective in their roles as spokespersons on behalf of their local communities.

9.2 In consequence, Senior Officers as well as the Leader, Portfolio Holders, and Chairs and Vice Chairs are expected to notify local Members of significant matters that are not the subject of a report to Council, Cabinet or Committee, but which relate specifically to the local Member's electoral division or which may have a material impact in the area of which the electoral division forms a part.

9.3 'Significant matters' include matters or items that are of concern to the general public and local electoral division member(s).

9.4 In particular, the local Member(s) should, where appropriate, be invited to relevant meetings. If local Members do not attend such meeting for whatever reason, they should be advised by the convenor of the meeting (provided the meeting is convened by the Council or its officers) of any significant outcome. Similarly, local Members will also be informed of significant matters raised by the Town or Community Council within their area.

9.5 Whenever the Council undertakes any form of consultation exercise on a local issue, the ward Members should be notified at the outset of the exercise.

9.6 Before Officers exercise delegated powers under the Scheme of Delegation they shall consider whether their decision is likely to have a significant impact upon the Council's profile or have significant financial implications, if it is there will be a presumption in favour of referring the matter to Members.

9.7 In any event when exercising delegated powers Officers will, where appropriate, keep the Cabinet fully informed, in particular the relevant Portfolio Holder, have regard to any comments

from the relevant Scrutiny Committee and ensure that they consult with/inform the local Member in advance.

9.8 The Council has developed a Member Events Calendar which is accessible by all Members. An ‘event’ is an activity undertaken by the Council which is visible to members of the public, and may have an effect on them and/or their daily lives. Officers must ensure that the Calendar is populated with relevant information. Members must take responsibility to inform themselves of activity taking place within their areas by reference to the Calendar.

10 Members’ access to information and buildings

10.1 Members can approach any department to request any information, explanation and advice as they may reasonably need to assist them in discharging their role as Members. A request for information may be made on behalf of a constituent, but any request for personal information should be authorised in writing by that constituent. Approaches should normally be directed to the Head of Service or another Senior Officer of the service.

10.2 A Member should always contact beforehand any Officer that he/she wishes to see. This will ensure that the Officer is available and prepared to answer the Member’s questions in order to make the most effective use of the meeting.

10.3 A Member should always call at reception and ask for the Officer. This is a matter of personal safety as it is essential in case of fire that the name of everyone in the building is known.

10.4 Officers should always ensure that, bearing in mind the reasonable calls of their other duties, they respond to a reasonable request for information relevant to a member’s work or a request for a meeting.

10.5 Contact between Members and Officers should only take place at agreed offices or other meeting locations. Members and Officers should not arrange meetings at their respective homes.

10.6 Telephone contact between Members and Officers should be restricted to normal office hours. Only exceptionally should Members and Officers contact each other outside these times and such contact should be restricted to Directors and Heads of Service.

10.7 Members are entitled to have access to the Council Chamber, Committee rooms and all other public areas of the Council’s buildings.

10.8 Members who are not in pursuit of their duties as a Councillors have the same rights of access to Council buildings and premises as any other member of the public.

10.9 A Member has the right to enter “staff only” areas only with the express authorisation of the relevant Corporate Director or Head of Service.

11 Members’ rights to inspect Council documents.

11.1 In addition to their rights under the Freedom of Information Act 2000, Members have a statutory right to inspect any Council document which contains material relating to any business which is to be transacted at a Council, committee or sub-committee meeting. This right applies irrespective of whether the Member is a member of the committee or subcommittee concerned and extends not only to reports which are to be submitted to the meeting, but also to any relevant background papers. This statutory right does not extend to information falling within paragraphs 12 to 18, 23, 24, and 26 of Part 4 of Schedule 12A of the Local Government Act 1972. However, the common law right (see below) could override this restriction in certain cases.

11.2 The common law right of Members is much broader and is based on the principle that any Member has a prima facie right to inspect Council documents so far as his/her access to the documents is reasonably necessary to enable the Member properly to perform his/her duties as a Member of the Council. This principle is commonly referred to as the "need to know" principle.

11.3 The exercise of this common law right depends upon the Member's ability to demonstrate that he/she has the necessary "need to know". In this respect a Member has no right to "a roving commission" to examine documents of the Council. Mere curiosity is not sufficient. Contents of personal files e.g. social service assessments, adoption and child protection papers, SEN statements, personnel files will definitely not be available for access under a right to know except in limited cases e.g. the 372 Member who sits on adoption and fostering panel. If a Member's motive for seeing documents is indirect, improper or ulterior access will be refused. The crucial question is the determination of the "need to know". This question must initially be determined by the particular Head of Service whose department holds the document in question (with advice from the Head of Legal, HR and Democratic Services). In the event of a dispute, the question falls to be determined by the Head of Legal, HR and Democratic Services and on appeal to the Chief Executive.

11.4 In some circumstances (e.g. a cabinet or committee member wishing to inspect documents relating to the functions of that committee) a Member's "need to know" will normally be presumed. In other circumstances (e.g. a Member wishing to inspect documents which contain personal information about third parties) a Member will normally be expected to justify the request in specific terms and in the light of data protection legislation.

11.5 Further and more detailed advice regarding Members' rights to inspect Council documents may be obtained from the Head of Legal, HR and Democratic Services.

11.6 Finally, any Council information provided to a Member must only be used by the Member for the purpose for which it was provided i.e. in connection with the proper performance of the Member's duties as a Member of the Council. The Council's Code of Conduct for Members states at paragraph 5: -

'You must not:

(a) disclose confidential information or information which should reasonably be regarded as being of a confidential nature, without the express consent of a person authorised to give such consent, or unless required by law to do so'.

12 Correspondence, including e-mail.

12.1 Correspondence between an individual Member and an Officer should not normally be copied by the Officer to any other Member.

12.2 This restriction will not normally apply to Cabinet matters where the Cabinet as a whole will need to be informed of matters which will be of concern to all or several Cabinet Members.

12.3 Where exceptionally it is necessary to copy the correspondence to another Member, this should be made clear to the original Member. In other words, a system of 'silent copies' should not be employed.

12.4 E-mail should not be used by Officers or Members in such a way that it may be regarded as intimidating or exerting influence e.g. a Member copying to all Members a critical e-mail addressed to an Officer before that Officer has had the opportunity to respond.

12.5 Official letters on behalf of the Council should be sent out either in the name of the appropriate portfolio holder or in the name of the appropriate Officer.

12.6 Lead Members will be advised by their Senior Officers as to when a response from themselves rather than an Officer is the more appropriate.

12.7 Letters which create obligations or give instructions on behalf of the Council should never be sent out over the name of a Member.

13 Press releases

13.1 From time to time Members will be called upon to provide comments for the press relating to the work of the Council.

13.2 No remark will be attributed to a Member who has not first cleared that remark.

14 Breaches of the Protocol.

14.1 Breaches of this protocol may lead to disciplinary action in the case of Officers or, in the case of Members, an allegation to the Ombudsman that they have breached the Code of Conduct, or reference to the Council's Standards Committee.

14.2 If a Member should be dissatisfied with the conduct of an Officer, he/she should in the first place discuss the matter with the relevant Head of Service in order to try to resolve the matter. The Council's disciplinary procedures will not necessarily be relevant and/or appropriate in all circumstances but the relevant Head of Service will resort to these procedures in appropriate cases. When dealing with a matter the Head of Service could, depending on the circumstances, consult with the Chief Executive, the Monitoring Officer, the Chairman of the Council or the leader of the relevant political group.

14.3 Similarly, if an Officer is dissatisfied with the conduct of a Member he/she should also raise the matter with his/her Head of Service in order to try to resolve the matter with the Member without the need to resort to the formal procedures that could lead to the Standards Committee.

14.4 Should the Officer continue to be dissatisfied, he/she can refer his complaint to the procedure adopted by the Council for the local resolution of complaints about Members and this ultimately could lead to reprimand by the Standards Committee. However, this does not supersede the Officer's right, as any other individual, to make an official complaint that a Member has breached the code of conduct to the Public Services Ombudsman for Wales.

sir ddinbych denbighshire Cyngor County Council

Adroddiad i'r **Pwyllgor Safonau**

Dyddiad y cyfarfod **17 Medi 2021**

Aelod Arweiniol / Swyddog: Gary Williams, Swyddog Monitro

Awdur yr Adroddiad **Gary Williams, Swyddog Monitro**

Teitl **Llyfr Achosion Cod Ymddygiad - Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn ymwneud â'r Llyfr Achosion Cod Ymddygiad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon).

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Rhoi gwybod i'r Pwyllgor am argraffiad diweddaraf Llyfr Achosion Cod Ymddygiad yr Ombwdsmon.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod aelodau'r Pwyllgor yn nodi'r wybodaeth sydd yn Llyfr Achosion y Cod Ymddygiad.

4. Manylion yr Adroddiad

4.1. Ers 2013 mae'r Ombwdsmon wedi llunio Llyfr Achosion Cod Ymddygiad (y Llyfr Achosion). Am beth amser cyn hynny bu'r Ombwdsmon yn cynhyrchu llyfr achosion oedd yn ymwneud â'r cwynion y bu'n ymchwilio iddynt o safbwynt camweinyddu honedig gan gyrff cyhoeddus. Yn dilyn galwadau i ddefnyddio dull tebyg o safbwynt cwynion cod ymddygiad, dechreuodd yr Ombwdsmon gyhoeddi'r Llyfr Achosion yn 2013.

4.2. Yn wreiddiol, roedd y Llyfr Achosion yn cael ei gyhoeddi ddwywaith y flwyddyn, fodd bynnag mae'r Ombwdsmon wedi penderfynu cynhyrchu'r llyfr achosion yn chwarterol o fis Ebrill 2015. Mae'r Llyfr Achosion yn cynnwys crynodeb o bob achos y mae'r Ombwdsmon wedi cwblhau ymchwiliad iddynt yn ystod y cyfnod perthnasol. Mae Rhifyn diweddaraf y Llyfr Achosion yn cynnwys blwyddyn calendr 2020.

4.3. Cynhyrchwyd y Llyfr Achosion i gynorthwyo Aelodau ac eraill i ystyried a yw'r amgylchiadau y maent yn eu hwynebu yn arwain at dorri'r Cod. Roedd hyn yn

ychwanegiad i gyhoeddi esiamplau gwirioneddol yng Nghanllaw Ombwdsman Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ynglŷn â’r Cod.

4.4. Mae’r Llyfr Achosion hefyd yn cynorthwyo Pwyllgorau Safonau awdurdodau lleol trwy roi mynediad iddynt at wybodaeth am y ffordd mae Pwyllgorau Safonau eraill yng Nghymru yn gosod cosbau a chael gwared ar achosion ac yn helpu i esbonio pam, mewn rhai achosion, y gall yr Ombwdsmon wrthod ymchwilio achosion honedig o dorri rheolau ar y sail nad yw honiadau blaenorol tebyg wedi arwain at gosb.

4.5. Mae Atodiad 1 i’r adroddiad hwn yn cynnwys Rhifyn 24 o’r Llyfr Achosion a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2021, yn trafod y cyfnod o Ionawr 2020 i Ragfyr 2020. Bydd Aelodau'n nodi bod 13 crynodeb achos yn y rhifyn hwn o'r llyfr achosion, 10 yn canfod nad oedd camau gweithredu'n angenrheidiol, 2 yn derbyn atgyfeiriad at y Pwyllgor Safonau ac un ohonynt at Banel Dyfarnu Cymru.

4.6. O’r achosion nad oedd camau gweithred yn cael eu hystyried yn angenrheidiol, roedd 7 yn ymwneud â chydraddoldeb a pharch, dau yn ymwneud â dyletswydd i gynnal y gyfraith ac un mewn perthynas â datgelu buddion. Bydd Aelodau’n gweld bod swyddfa'r Ombwdsmon wedi cynnal ymchwiliad i bob un o’r achosion hyn, ac wedi dod i’r casgliad am amryw o resymau nad oedd ym mudd y cyhoedd i gymryd camau pellach yn erbyn y sawl y gwnaed cwynion amdanynt.

4.7. O’r achosion a atgyfeiriwyd at y Pwyllgor Safonau, roedd un yn ymwneud ag aelod o Gyngor Sir Ddinbych. Cynhaliodd y Pwyllgor wrandawiad mewn perthynas â’r mater, ac mae’r canlyniad yn destun apêl. Roedd yr achos arall a atgyfeiriwyd at y Pwyllgor Safonau yn cynnwys aelod o gyngor cymuned yn Ne Cymru, a honnwyd i fod wedi camddefnyddio cerdyn debyd oedd yn perthyn i'r cyngor cymuned hwnnw. Fe ymddiswyddodd yr aelod o’u rôl, a chafwyd ymchwiliad gan yr heddlu. Cafodd y mater ei atgyfeirio at y pwyllgor safonau perthnasol ar y sail bod gweithredoedd yr aelod yn golygu torri amodau paragraff 7 y Cod a gellir ystyried ei fod dwyn anfri ar gyngor y cyngor cymuned.

4.8. Roedd yr achos a atgyfeiriwyd at Banel Dyfarnu Cymru yn cynnwys Cynghorydd o Gyngor Cymuned Sili a Larnog ym Mro Morgannwg. Honnwyd bod y Cynghorydd dan sylw wedi cyhoeddi cyfres o negeseuon ar y cyfryngau cymdeithasol am wleidyddion benywaidd o broffil uchel a oedd yn sarhaus heb reswm, a gellir ystyried ei fod wedi dwyn anfri ar y Cyngor. Roedd y sylwadau’n cael eu hystyried i fynd tu hwnt i fynegiad gwleidyddol a byddai gorfodi cosb yn ymyrraeth gymesur â hawl y Cynghorydd i leisio barn. Penderfyniad Panel Dyfarnu Cymru oedd diarddel y Cynghorydd o’i swydd am gyfnod o 15 mis.

5. Sut mae’r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

5.1. Nid yw'r adroddiad yn cael effaith uniongyrchol ar y blaenoriaethau corfforaethol.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Nid oes costau uniongyrchol yn gysylltiedig â’r adroddiad.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad o'r effaith ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ni fu adroddiad nac ymgynghoriad ar y mater hwn yn unman arall.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Nid oes unrhyw oblygiadau ariannol uniongyrchol o ganlyniad i'r adroddiad hwn.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Nid oes unrhyw risgiau uniongyrchol sy'n gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1. Nid oes angen penderfyniad.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Cyflwyniad

Mae Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn ystyried cwynion bod aelodau o awdurdodau perthnasol yng Nghymru wedi torri'r Cod Ymddygiad. Mae'r Ombwdsmon yn ymchwilio i gwynion o'r fath o dan ddarpariaethau Rhan III o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000 a'r Gorchmynion perthnasol a wnaed gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru o dan y Ddeddf honno.

Pan fydd yr Ombwdsmon yn penderfynu y dylid ymchwilio i gŵyn, gall yr Ombwdsmon ddod i bedwar casgliad, a nodir o dan adran 69 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2000:

a) nad oes tystiolaeth bod cod ymddygiad yr awdurdod wedi cael ei dorri;

b) nad oes angen cymryd unrhyw gamau ynglŷn â'r materion yr ymchwiliwyd iddynt;

c) bod y mater yn cael ei gyfeirio at swyddog monitro'r awdurdod i'w ystyried gan y pwyllgor safonau;

d) cyfeirio'r mater at Lywydd Panel Dyfarnu Cymru ar gyfer dyfarniad gan dribiwnlys (mae hyn fel arfer yn digwydd mewn achosion mwy difrifol).

Yn amgylchiadau (c) a (d) uchod, mae'n ofynnol i'r Ombwdsmon gyflwyno adroddiad yr ymchwiliad i'r pwyllgor safonau neu i un o dribiwnlysoedd Panel Dyfarnu Cymru, a nhw fydd yn ystyried y dystiolaeth a ganfyddir gan yr Ombwdsmon, ynghyd ag unrhyw amddiffyniad a gyflwynir gan yr aelod dan sylw. Y Panel fydd hefyd yn penderfynu a yw'r Cod wedi'i dorri ac os felly, pa gosb (os o gwbl) ddylid ei rhoi.

Mae'r Llyfr Achosion Cod Ymddygiad yn cynnwys crynodebau o adroddiadau a gyhoeddwyd gan y swyddfa hon ac roedd y canfyddiadau'n un o'r pedwar a nodwyd uchod. Fodd bynnag, yng nghyswllt canfyddiadau (c) a (d), mae'r Llyfr Achosion Cod Ymddygiad dim ond yn cynnwys crynodebau o'r achosion hynny y mae'r pwyllgor safonau neu Banel Dyfarnu Cymru wedi'u cwblhau a bod canlyniad y gwrandawiad yn hysbys. Mae'r rhifyn hwn yn ymdrin â mis Ionawr hyd at fis Rhagfyr 2020.

Coflyfr
Y Cod Ymddygiad
Issue 24 / April 2021

Cynnwys

Dim tystiolaeth o dorri'r Cod 3
Nid oes angen gweithredu 3
Cyfeiriwyd at Bwyllgor Safonau 10
Cyfeririwyd at Banel Dyfarnu Cymru 11

Cynodebau o achosion

Dim tystiolaeth o dorri'r Cod

Nid oes crynodebau yng nghyswllt y canfyddiad hwn.

Nid oes angen gweithredu

Cyngor Bwrdeistref Sirol Wrecsam – Dyletswydd i gynnal y gyfraith
Rhif yr Achos: 201804590 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Ionawr 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn am Aelod o Gyngor Wrecsam. Honnwyd bod ymddygiad yr Aelodau wedi dwyn anfri ar y Cyngor yn groes i'r Cod Ymddygiad. Ymchwiliodd yr Ombwdsmon i'r materion y cafwyd cwyn amdanynt. Rhoddwyd gwybodaeth gan bartïon perthnasol gan gynnwys y Cyngor. Ar ôl ystyried yn ofalus y dystiolaeth a gasglwyd yn ystod yr ymchwiliad, penderfynodd yr Ombwdsmon na fyddai er budd y cyhoedd i fynd ar drywydd materion ymhellach ac na ddylid cymryd unrhyw gamau ynglŷn â'r materion yr ymchwiliwyd iddynt.

Cyngor Tref Pen-bre a Phorth Tywyn – Hybu cydraddoldeb a pharch
Rhif yr Achos: 201906707 - Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Mawrth 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Tref Pen-bre a Phorth Tywyn ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad. Honnwyd nad oedd yr Aelod wedi dangos parch ac ystyriaeth tuag at eraill, wedi bwlio ac wedi ymddwyn mewn modd y gellid yn rhesymol ystyried ei fod yn dwyn anfri ar y Cyngor. Yn ystod camau cynnar yr ymchwiliad, cyflwynodd yr Aelod adroddiad. Dywedodd ei fod yn credu bod cyfiawnhad dros ei weithredoedd a chynigiodd ymddiheuriad os oedd yr Achwynydd wedi cael cam-argraff o'i bendantrwydd. Roedd yr Ombwdsmon o'r farn bod ymateb yr Aelod a'i ymddiheuriad yn ddigonol i ddatrys y gŵyn. Felly, ystyriodd yr Ombwdsm

Cyngor Cymuned Sain Dunwyd - Datgelu a chofrestru buddiannau
Rhif yr Achos: 201905525 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Mawrth 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Cymuned Sain Dunwyd ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad. Honnwyd bod yr Aelod wedi methu â datgan buddiant personol a rhagfarnllyd pan oedd yn eistedd ar y Panel Cyfweld yn ystod cyfweliad ar gyfer rôl Aelod Cyfetholedig o'r Cyngor Cymuned. Canfu'r Ombwdsmon fod gan yr Aelod ddiddordeb personol yn y cyfweliad oherwydd ei pherthynas â brawd yr ymgeisydd gan gyfaddef nad oeddent ar delerau da a bod tensiwn rhyngddynt. Barn yr Ombwdsmon oedd y byddai aelod o'r cyhoedd, gyda gwybodaeth am yr amgylchiadau, yn ystyried bod budd yr Aelod mor arwyddocaol fel y byddai'n niweidio ei barn ynghylch budd y cyhoedd. Canfu'r ymchwiliad fod yr Aelod wedi cael gwybod gan y Clerc nad oedd yn ofynnol iddi ddatgan buddiant yn y cyfweliad. Er mai cyfrifoldeb pob aelod unigol yw penderfynu datgan buddiant, nid oedd yn afresymol i'r Aelod fod wedi gweithredu ar gyngor y Clerc. Roedd yr ymchwiliad yn ystyried a oedd methiant yr Aelod i ddatgan buddiant personol a rhagfarnllyd wedi achosi unrhyw niwed ac a oedd wedi effeithio ar y penderfyniad i benodi i rôl Aelod Cyfetholedig.

Nid oedd unrhyw dystiolaeth ddogfennol na chofnod ysgrifenedig o'r cyfweliadau. Felly, roedd penderfyniad yr Ombwdsmon yn seiliedig ar y ffaith bod y penderfyniad i benodi'r ymgeisydd llwyddiannus wedi'i wneud yn unfrydol gan y Panel Cyfweld. Ar sail yr wybodaeth a oedd ar gael, nid ystyriwyd bod presenoldeb yr Aelod a'i rhan yn y broses gyfweld wedi cael effaith andwyol ar gais yr ymgeisydd. Oherwydd y ffactorau hyn, daethpwyd i'r casgliad nad oedd angen i'r Ombwdsmon gymryd camau pellach er budd y cyhoedd. Fodd bynnag, argymhellodd i Glerc y Cyngor y dylid rhoi hyfforddiant ar fuddiannau'r aelodau a'u rhwymedigaethau dan y Cod Ymddygiad i'r Cyngor.

Cyngor Cymuned St Harmon - Datgelu a chofrestru buddiannau
Rhif yr Achos: 201903933 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Mawrth 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn a oedd yn nodi bod Cynghorydd ("y Cynghorydd") Cyngor Cymuned St Harmon wedi torri'r Cod Ymddygiad i aelodau ("y Cod"). Honnwyd nad oedd yr Aelod wedi dangos parch ac ystyriaeth tuag at eraill, a'i fod wedi methu â chymryd camau priodol ynghylch buddiant personol a rhagfarnllyd a oedd ganddo mewn proses cyfethol a gynhaliodd y Cyngor.

Yn ystod yr ymchwiliad, gofynnwyd am wybodaeth gan y Cyngor yn ogystal â gan nifer o dystion. Nid oedd y dystiolaeth a gasglwyd yn cadarnhau bod ymddygiad yr Aelod wedi dangos methiant i ddangos parch ac ystyriaeth i eraill fel y gellid ystyried ei fod wedi torri'r Cod.

Roedd y dystiolaeth yn awgrymu bod yr Aelod wedi methu â chymryd camau priodol ynghylch buddiant personol a rhagfarnllyd a oedd ganddo yn y broses gyfethol. Fodd bynnag, nid oedd yr Aelod wedi dylanwadu ar y penderfyniad a wnaed ynghylch cyfethol mewn unrhyw ffordd. Roedd eisoes wedi cydnabod, derbyn ac ymddiheuro am ei weithredoedd ac roedd wedi cymryd camau i geisio hyfforddiant ar ei rwymedigaethau o dan y Cod.

Felly, canfu'r Ombwdsmon nad oedd dim angen gweithredu pellach yng nghyswllt y materion oedd yn destun yr ymchwiliad.

Cyngor Sir Caerfyrddin - Uniondeb
Rhif yr Achos: 201900874 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Mawrth 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Sir Caerfyrddin ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad. Honnwyd bod yr Aelod wedi methu â thrin aelodau o staff y Cyngor gyda pharch ac ystyriaeth, wedi torri cyfrinachedd, ac wedi dwyn anfri ar swydd y Cynghorydd ynglŷn â 2 ddigwyddiad a ddigwyddodd yn ystod y broses ddethol ar gyfer Prif Weithredwr newydd y Cyngor. Y digwyddiad cyntaf oedd bod yr Aelod wedi rhoi gwybod yn fwriadol i'r ymgeisydd aflwyddiannus nad oedd wedi cael y swydd, gan osgoi'r gweithdrefnau Adnoddau Dynol ("AD") a oedd ar waith. Yr ail ddigwyddiad oedd bod yr Aelod wedi anwybyddu cyfarwyddyd clir na ddylai Cynghorwyr roi cyhoeddusrwydd i enw'r ymgeisydd llwyddiannus am 30 munud.

Bu'r Ombwdsmon yn cyfweld nifer o dystion a chanfu fod y dystiolaeth yn awgrymu bod yr Aelod wedi rhoi gwybod yn ddamweiniol i'r ymgeisydd aflwyddiannus nad oedd wedi cael y swydd ac nad oedd wedi bwriadu osgoi gweithdrefnau Adnoddau Dynol. Derbyniodd yr

Ombwdsmon fod yr Aelod wedi dangos edifeirwch ac wedi ymddiheuro. Penderfynodd yr Ombwdsmon na thorrwyd y Cod gan mai camgymeriad gwirioneddol gan yr Aelod oedd hyn.

Penderfynodd yr Ombwdsmon fod tystiolaeth bod yr Aelod wedi anwybyddu cyfarwyddyd clir i beidio â rhoi cyhoeddusrwydd i enw'r ymgeisydd llwyddiannus, ac y gallai hyn fod wedi arwain at dorri'r Cod. Nid oedd yr Aelod wedi ystyried yr effaith ar yr ymgeiswyr, eu ffrindiau a'u teuluoedd ehangach, na'r staff a gyflogir gan y Cyngor gyda phob parch wrth gyhoeddi'r canlyniad. Ar ben hynny, roedd yr wybodaeth yn gyfrinachol nes bod y gweithdrefnau priodol i roi cyhoeddusrwydd i'r penodiad wedi'u cwblhau, ac roedd yr Aelod wedi achub y blaen arnynt. Penderfynodd yr Ombwdsmon y gallai'r camau hyn ddwyn anfri ar swydd y Cynghorydd.

Fodd bynnag, nid oedd yr Ombwdsmon wedi'i ddarbwyllo y byddai'n gymesur ac er budd y cyhoedd i gyfeirio'r mater at y Pwyllgo Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Sir Caerfyrddin ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad. Honnwyd bod yr Aelod wedi methu â thrin aelodau o staff y Cyngor gyda pharch ac ystyriaeth, wedi torri cyfrinachedd, ac wedi dwyn anfri ar swydd y Cynghorydd ynglŷn â 2 ddigwyddiad a ddigwyddodd yn ystod y broses ddethol ar gyfer Prif Weithredwr newydd y Cyngor. Y digwyddiad cyntaf oedd bod yr Aelod wedi rhoi gwybod yn fwriadol i'r ymgeisydd aflwyddiannus nad oedd wedi cael y swydd, gan osgoi'r gweithdrefnau Adnoddau Dynol ("AD") a oedd ar waith. Yr ail ddigwyddiad oedd bod yr Aelod wedi anwybyddu cyfarwyddyd clir na ddylai Cynghorwyr roi cyhoeddusrwydd i enw'r ymgeisydd llwyddiannus am 30 munud.

Bu'r Ombwdsmon yn cyfweld nifer o dystion a chanfu fod y dystiolaeth yn awgrymu bod yr Aelod wedi rhoi gwybod yn ddamweiniol i'r ymgeisydd aflwyddiannus nad oedd wedi cael y swydd ac nad oedd wedi bwriadu osgoi gweithdrefnau Adnoddau Dynol. Derbyniodd yr Ombwdsmon fod yr Aelod wedi dangos edifeirwch ac wedi ymddiheuro. Penderfynodd yr Ombwdsmon na thorrwyd y Cod gan mai camgymeriad gwirioneddol gan yr Aelod oedd hyn.

Penderfynodd yr Ombwdsmon fod tystiolaeth bod yr Aelod wedi anwybyddu cyfarwyddyd clir i beidio â rhoi cyhoeddusrwydd i enw'r ymgeisydd llwyddiannus, ac y gallai hyn fod wedi arwain at dorri'r Cod. Nid oedd yr Aelod wedi ystyried yr effaith ar yr ymgeiswyr, eu ffrindiau a'u teuluoedd ehangach, na'r staff a gyflogir gan y Cyngor gyda phob parch wrth gyhoeddi'r canlyniad. Ar ben hynny, roedd yr wybodaeth yn gyfrinachol nes bod y gweithdrefnau priodol i roi cyhoeddusrwydd i'r penodiad wedi'u cwblhau, ac roedd yr Aelod wedi achub y blaen arnynt. Penderfynodd yr Ombwdsmon y gallai'r camau hyn ddwyn anfri ar swydd y Cynghorydd.

Fodd bynnag, nid oedd yr Ombwdsmon wedi'i ddarbwyllo y byddai'n gymesur ac er budd y cyhoedd i gyfeirio'r mater at y Pwyllgor Safonau, oherwydd y cyfnod byr o amser y datgelwyd yr wybodaeth cyn y cyhoeddiad swyddogol, ac ystyried barn yr ymgeiswyr bod yr effaith arnynt yn gyfyngedig. Fodd bynnag, credai ei bod wedi bod yn briodol i'r mater gael ei gyfeirio ato. Canfu'r Ombwdsmon nad oedd dim angen gweithredu pellach yng nghyswllt y materion oedd yn destun yr ymchwiliad.r Safonau, oherwydd y cyfnod byr o amser y datgelwyd yr wybodaeth cyn y cyhoeddiad swyddogol, ac ystyried barn yr ymgeiswyr bod yr effaith arnynt yn gyfyngedig. Fodd bynnag, credai ei bod wedi bod yn briodol i'r mater gael ei gyfeirio ato. Canfu'r Ombwdsmon nad oedd dim angen gweithredu pellach yng nghyswllt y materion oedd yn destun yr ymchwiliad.

Cyngor Cymuned Llanilltud Faerdref – Hybu cydraddoldeb a pharch
Rhif yr Achos: 201904216 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Mai 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Cymuned Llanilltud Faerdref ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad.

Honnwyd bod yr Aelod wedi gwneud nifer o gyhuddiadau yn erbyn Cynghorwyr Cymuned a oedd yn gwasanaethu yn ystod cyfarfod o'r Cyngor Cymuned ar 24 Medi 2019. Honnir ymhellach bod yr Aelod wedyn wedi rhannu copi ysgrifenedig o'i anerchiad, lle'r oedd yn cyhuddo Cynghorwyr Cymuned o fwlio cyn-Glerc y Cyngor Cymuned, gydag aelodau'r wasg a'r cyhoedd.

Ystyriodd yr ymchwiliad baragraffau canlynol y Cod:

- Paragraff 5(a) – datgelu gwybodaeth gyfrinachol.
- Paragraff 6(1)(a) – dwyn anfri.
- Paragraff 6(1)(c) – rhoi gwybod i'r Swyddog Monitro am achosion o dorri'r Cod.
- Paragraff 6(1)(d) – cwynion blinderus, gwamal neu faleisus.
- Paragraff 8(a) – gan roi sylw i gyngor swyddogion yr awdurdod.

Canfu'r ymchwiliad fod yr Aelod wedi annerch y Cyngor Cymuned yn ei gyfarfod ar 24 Medi 2019, lle'r oedd aelodau'r wasg a'r cyhoedd yn bresennol. Nid oedd unrhyw dystiolaeth i awgrymu bod yr Aelod wedi datgelu gwybodaeth gyfrinachol yn ystod y cyfarfod.

Canfu'r ymchwiliad fod yr Aelod wedi gwneud sawl cyhuddiad yn erbyn aelodau eraill o'r Cyngor yn ystod ei anerchiad. Yn hytrach na mynegi ei bryderon yn gyhoeddus, dylai'r Aelod fod wedi codi ei bryderon drwy'r prosesau priodol sydd ar gael ar gyfer gwneud hynny. Gallai codi cyhuddiadau mewn fforwm cyhoeddus o'r fath pan nad oedd gan y rhai a gyhuddwyd gyfle teg i ymateb fod yn groes i baragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad.

Canfu'r ymchwiliad fod yr Aelod wedi diystyru cyngor gan Glerc y Cyngor a bod ei weithredoedd yn groes i baragraff 8(a) y Cod. Wrth benderfynu a ddylid cymryd camau pellach ynglŷn â'r achosion posibl hyn o dorri'r Cod Ymddygiad, roedd yr Ombwdsmon wedi ystyried yn ofalus a oedd er budd y cyhoedd iddo wneud hynny. Ystyriodd yr Ombwdsmon y camau diweddar a gymerwyd gan Swyddog Monitro Rhondda Cynon Taf a Chadeirydd Pwyllgor Safonau'r Cyngor i gwrdd â'r mwyafrif o aelodau'r Cyngor ym mis Chwefror i annog gwell perthynas waith yn y Cyngor. Cafwyd ar ddeall y daethpwyd i gytundeb ar y cyd ynghylch cymryd agwedd newydd at sut i ddelio â sefyllfaoedd blaenorol lle'r oedd anghytundebau wedi dirywio i ymosodiadau personol. Roedd yr Aelod yn bresennol yn y cyfarfod hwn. Gan fod y digwyddiadau a ystyriwyd fel rhan o'r ymchwiliad hwn wedi digwydd rai misoedd cyn y cyfarfod gyda'r Swyddog Monitro a Chadeirydd y Pwyllgor Safonau, nid oedd o fudd i'r cyhoedd fynd ar drywydd yr ymchwiliad hwn ymhellachr.

Cyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen – Hybu cydraddoldeb a pharch
Rhif yr Achos: 202000681 a 202000667 - Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Gorffennaf 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gwynion bod Aelod etholedig ("yr Aelod") o Gyngor Bwrdeistref Sirol Torfaen ("y Cyngor") wedi torri Cod Ymddygiad y Cyngor ar gyfer Aelodau ("y Cod").

Roedd dau Swyddog Cymorth Cymunedol yr Heddlu wedi cwyno bod yr Aelod, ar 7 Mehefin 2020, wedi dynesu atynt wrth Lyn Cychod Cwmbrân ("y Llyn") mewn ffordd ymosodol. Fe ddywedon nhw fod yr Aelod yn gweiddi ac yn mynnu eu bod yn delio â phobl a oedd yn pysgota yn y Llyn yn ystod y tymor caeedig. Fe ddywedon nhw nad oedd yr Aelod yn derbyn nad oedd yn fater i'r heddlu. Dywedodd ei fod yn Gynghorydd gan geisio defnyddio ei swyddogaeth fel bygythiad.

Derbyniodd yr Ombwdsmon adroddiad gan yr Aelod, cafwyd datganiad tyst gan Gynghorydd arall a oedd yn bresennol yn y Llyn, a chafodd wybodaeth gan Heddlu Gwent. Ar sail tebygolrwydd, roedd y dystiolaeth yn dangos y gallai'r Aelod fod wedi torri paragraff 4(b) o'r Cod drwy godi ei lais â Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu.

Canfu'r ymchwiliad nad oedd unrhyw ddadl bod yr Aelod yn ystyried ei hun yn Gynghorydd. Eglurodd yr Aelod ei fod wedi gwneud hynny i esbonio ei wybodaeth am ddeddfwriaeth pysgota. Canfu'r Ombwdsmon fod yr Aelod wedi cysylltu â Heddlu Gwent i ofyn am eglurhad ynghylch gorfodi deddfwriaeth pysgota ac i fynegi pryder nad oedd Swyddogion Cymorth Cymunedol yr Heddlu wedi siarad â'r pysgotwyr, nac wedi eu cynghori, fel y dywedasant wrtho eu bod wedi gwneud.

Ni chanfu'r Ombwdsmon ddigon o dystiolaeth bod yr Aelod wedi bwlio a/neu harasio, na'i fod wedi dwyn anfri ar yr awdurdod.

Canfu'r Ombwdsmon, er bod y dystiolaeth yn awgrymu y gallai'r Aelod fod wedi torri paragraff 4(b) o'r Cod, nad oedd er budd y cyhoedd i fynd ar drywydd materion ymhellach.

Gofynnodd yr Ombwdsmon i'r Aelod ystyried sut gallai ei ymddygiad gael ei weld yn rhinwedd ei rôl fel Cynghorydd ac awgrymodd y dylai gwblhau hyfforddiant gloywi ar y Cod.

Cyngor Tref Glyn-nedd – Hybu cydraddoldeb a pharch
Rhif yr Achos: 201904472 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Gorffennaf 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Sir Glyn-nedd ("y Cyngor") wedi torri'r Cod Ymddygiad ("y Cod").

Cwynodd aelod o'r cyhoedd pan ddaeth yr Aelod i Neuadd y Dref Glyn-nedd ("y Neuadd") ar 20 Medi 2019 gan ddweud ei bod wedi ymddwyn yn ymosodol ac wedi gweiddi arnynt, a bod yr Aelod wedi bygwth "rhoi terfyn" i'w Cytundeb Llogi Neuadd gyda'r Cyngor.

Cafodd yr Ombwdsmon ddatganiadau tystion anghyson gan 3 aelod o'r cyhoedd, yn ogystal â'r achwynydd a'r Aelod. Ar sail tebygolrwydd, roedd y dystiolaeth yn dangos y gallai'r Aelod fod wedi torri paragraff 4(b) o'r Cod drwy weiddi ar yr aelod o'r cyhoedd.

Ni chanfu'r Ombwdsmon ddigon o dystiolaeth bod yr Aelod wedi bwlio na'i bod wedi dwyn anfri ar ei hawdurdod. Ar ben hynny, nid oedd tystiolaeth ategol bod yr Aelod wedi bygwth na fyddai'r achwynydd yn cael llogi'r Neuadd yn y dyfodol, na bod yr Aelod wedi gweithredu ar fygythiad o'r fath.

Canfu'r Ombwdsmon, er bod y dystiolaeth yn awgrymu y gallai'r Aelod fod wedi torri paragraff 4(b) o'r Cod, nad oedd er budd y cyhoedd i fynd ar drywydd materion ymhellach, yn sgil yr wybodaeth anghyson a gafwyd.

Argymhellodd yr Ombwdsmon i'r Cyngor y dylai drefnu hyfforddiant ar y Cod i'w Aelodau cyn gynted ag y bo'n ymarferol.

Cyngor Tref Tywyn – Hybu cydraddoldeb a pharch
Rhif yr Achos: 201900952 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Medi 2020

Roedd un o swyddogion Cyngor Tref Tywyn ("y Cyngor") wedi cwyno bod aelod wedi ysgrifennu llythyr amharchus at drydydd parti.

Roedd ymchwiliad yr Ombwdsmon yn ystyried a allai cynnwys y llythyr fod wedi torri paragraffau 4(b) a 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad ar gyfer aelodau ("y Cod").

Dywedodd yr aelod nad oedd yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd fel Aelod wrth ysgrifennu'r llythyr. Fodd bynnag, canfu'r Ombwdsmon, gan fod y llythyr yn cyfeirio at fusnes y Cyngor, ei bod yn rhesymol casglu bod yr aelod wedi rhoi'r argraff ei fod yn gweithredu yn rhinwedd ei swydd fel Aelod o'r Cyngor pan ysgrifennodd y llythyr. Canfu'r Ombwdsmon fod y rhan fwyaf o'r sylwadau a wnaed gan yr Aelod yn wleidyddol eu natur.

Fodd bynnag, ystyriwyd bod sylwadau'r Aelod i dderbynnydd trydydd parti'r llythyr yn amharchus. Er bod yr Ombwdsmon o'r farn bod y sylwadau hynny'n awgrymu bod paragraff 4(b) o'r Cod wedi'i dorri, ar ôl ystyried yr wybodaeth a roddwyd gan y derbynnydd a'r dystiolaeth ehangach a oedd ar gael, nid oedd yn credu y byddai'n gymesur nac er budd y cyhoedd i unrhyw gamau pellach gael eu cymryd.

Nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn bod tystiolaeth i awgrymu bod cynnwys y llythyr a anfonwyd gan yr aelod yn awgrymu bod paragraff 6(1)(a) o'r Cod wedi'i dorri.

Cyngor Cymuned y Mwmbwls – Dyletswydd i gynnal y gyfraith
Rhif yr Achos: 201904820 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Tachwedd 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn am y Cod Ymddygiad ("y Cod") a oedd wedi'i gyfeirio ei hun gan Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Cymuned yng Nghymru ("y Cyngor") oherwydd ei fod wedi'i enwi mewn Adroddiad gan Swyddfa Archwilio Cymru ("Archwilio Cymru") ynghylch gwariant heb ei awdurdodi gan y Cyngor. Ystyriodd yr Ombwdsmon a allai'r Aelod fod wedi torri paragraff 7(b)(i), (ii), (iii) o'r Cod i ddefnyddio adnoddau'r Cyngor a oedd yn annoeth, yn groes i ofynion yr awdurdod ac yn anghyfreithlon.

Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon fod Ymgynghoriaeth Gynllunio wedi bilio'r Cyngor am waith nad oedd wedi'i gytuno, a dywedodd yr Ymgynghoriaeth Gynllunio ei fod wedi'i gyfarwyddo gan yr Aelod. Dywedodd yr Aelod adeg y digwyddiadau ei fod yn newydd i'r Cyngor a'i fod yn meddwl bod y gwaith a wnaed i'r Cyngor gan yr Ymgynghoriaeth Gynllunio wedi bod yn rhan o drefniant y cytunwyd arno'n flaenorol gyda'r Cyngor. Dywedodd yr Aelod nad oedd wedi gweithio gydag ymgynghorwyr cynllunio o'r blaen ac nad oedd wedi sylweddoli y byddai ei gyfathrebu penodol â hwy yn arwain at gostau ychwanegol. Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon fod gan yr Aelod gyfrifoldeb i ddeall telerau trefniadau'r Cyngor yn llawn gyda'r Ymgynghoriaeth Gynllunio, ac y gellid ystyried yn rhesymol bod gweithredoedd a methiant yr Aelod i wneud hynny yn achos posibl o dorri paragraff 7(b), (i), (ii), (iii) o'r Cod.

Fodd bynnag, canfu'r Ombwdsmon hefyd, er bod y Clerc wedi awgrymu y dylai'r Aelod gysylltu â'r Ymgynghoriaeth Gynllunio, nad oedd yr Aelod wedi cael arweiniad clir ar oblygiadau gwneud hynny, a bod cyfathrebu'r Aelod wedi cael effaith gyfyngedig ar y gwariant cyffredinol. Hefyd, nid oedd Archwilio Cymru wedi ymgysylltu â'r Aelod na'r Ymgynghoriaeth Gynllunio i sefydlu pa gyfarwyddyd yr oedd yn ei briodoli i'r Aelod.

Sylwer: Mae crynodebau'n cael eu paratoi ar gyfer pob adroddiad a gyflwynir gan yr Ombwdsmon. Fe all y crynodeb hwn gael ei ddangos ar wefan yr Ombwdsmon ac fe all gael ei gynnwys mewn cyhoeddiadau gan yr Ombwdsmon a/neu mewn cyfryngau eraill. Os hoffech chi drafod defnyddio'r crynodeb hwn, cysylltwch â swyddfa'r Ombwdsmon.

Ar ôl ystyried y dystiolaeth a oedd ar gael a'r wybodaeth a roddwyd gan yr Aelod, nid oedd yr Ombwdsmon o'r farn y byddai'n gymesur nac er budd y cyhoedd i unrhyw gamau pellach gael eu cymryd.

Cyfeiriwyd at Bwyllgor Safonau

Cyngor Sir Ddinbych - Gwrthrychedd a phriodoldeb
Rhif yr Achos: 201806601 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Medi 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Sir Ddinbych ("y Cyngor") wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad i Aelodau'r Cyngor. Honnwyd bod yr aelod wedi cam-ddefnyddio ei sefyllfa drwy ymweld â man gwaith aelod o'r cyhoedd a chwyno wrth ei chyflogwr am ffrae breifat rhyngddi hi ac un o'i hetholwyr ym maes parcio'r siop leol.

Penderfynodd yr Ombwdsmon fod tystiolaeth i awgrymu bod yr Aelod wedi ymddwyn mewn ffordd a oedd yn bwlio ac yn harasio, a bod ei weithredoedd yn ceisio creu anfantais i'r aelod o'r cyhoedd yng ngolwg ei chyflogwr. Roedd y dystiolaeth hefyd yn awgrymu bod ymddygiad o'r fath yn gallu gwneud drwg i enw da'r Cyngor a dwyn anfri arno. Penderfynodd yr Ombwdsmon fod yr aelod wedi methu â chadw at baragraffau 4(c), 6(1)(a) a 7(a) o God Ymddygiad y Cyngor.

Cyfeiriodd yr Ombwdsmon ei adroddiad ar yr ymchwiliad at Swyddog Monitro'r Cyngor i'w ystyried gan ei Bwyllgor Safonau.

Cyngor Cymuned Trelales – Dyletswydd i gynnal y gyfraith
Rhif yr Achos: 201807411 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Tachwedd 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Cyn Aelod ("y Cyn Aelod") o Gyngor Cymuned Trelales ("y Cyngor") wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad i Aelodau'r Cyngor. Honnwyd bod yr Aelod Blaenorol wedi camddefnyddio arian y Cyngor drwy godi arian parod a thrafodion cardiau debyd heb awdurdod rhwng mis Tachwedd 2018 a mis Ionawr 2019.

Cynhaliwyd ymchwiliad gan yr heddlu, ac wedi hynny ymddiswyddodd y Cyn Aelod o'r Cyngor. Canfu ymchwiliad yr Ombwdsmon fod y Cyn-Aelod, adeg y digwyddiadau, wedi ysgwyddo dyletswyddau ychwanegol ac wedi derbyn lwfansau y cytunwyd arnynt gan y Cyngor. Canfuwyd bod y Cyn-Aelod wedyn yn cymryd cyfrifoldeb dros gerdyn debyd y Cyngor ac yn ei ddefnyddio ar gyfer prynu nwyddau a chodi arian parod a oedd yn fwy na'r hyn a dderbyniodd eisoes ac na ellid rhoi cyfrif amdano. Dywedodd y Cyn-Aelod ei fod wedi defnyddio cyllid y Cyngor fel hyn oherwydd ei fod yn teimlo bod ganddo hawl i'r arian; fodd bynnag, ni roddodd unrhyw wybodaeth bellach i awgrymu bod ei drafodion er budd y Cyngor.

Penderfynodd yr Ombwdsmon y gallai'r Cyn Aelod fod wedi torri Cod Ymddygiad y Cyngor, yn benodol, paragraffau 7(a) a 7(b) i), ii), iii), iv) a vi) gan ei fod wedi ceisio cael mantais bersonol ac ariannol drwy gael gafael ar gyllid y Cyngor heb awdurdod, ac wedi camddefnyddio arian y Cyngor. Canfu'r Ombwdsmon hefyd y gellid yn rhesymol ystyried gweithredoedd ac euogfarn y Cyn-Aelod yn ymddygiad a allai ddwyn anfri ar swydd yr aelod neu'r Cyngor a thorri paragraff (6(1)(a) y Cod Ymddygiad o bosibl.

Cyfeiriodd yr Ombwdsmon ei adroddiad ar yr ymchwiliad at Swyddog Monitro Cyngor Bwrdeistref Sirol Pen-y-bont ar Ogwr i'w ystyried gan ei Bwyllgor Safonau.

Cyfeiriwyd at Banel Dyfarnu Cymru

Cyngor Cymuned Sili a Larnog - Uniondeb
Rhif yr Achos: 201901994 – Cyhoeddwyd yr adroddiad ym mis Medi 2020

Cafodd yr Ombwdsmon gŵyn bod Aelod ("yr Aelod") o Gyngor Cymuned Sili a Larnog ("y Cyngor") wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymddygiad i Aelodau etholedig. Honnwyd bod yr Aelod wedi rhoi cyfres o negeseuon cyhoeddus, ar y llwyfan cyfryngau cymdeithasol Facebook, a allai niweidio enw da'r Cyngor o bosibl.

Canfu'r Ombwdsmon fod 3 neges gyhoeddus, rhwng 10 Ionawr ac 11 Mawrth 2019, a oedd yn cyfeirio at wleidyddion benywaidd uchel eu proffil, yn dramgwyddus iawn ac y gellid eu hystyried yn rhesymol fel rhai a oedd yn dwyn anfri ar Swyddfa neu Awdurdod y Cynghorydd ac a oedd yn awgrymu torri paragraff 6(1)(a) y Cod Ymddygiad. Roedd yr Ombwdsmon o'r farn bod yr iaith a ddefnyddiwyd yn mynd y tu hwnt i fynegiant gwleidyddol a'i bod mor eithriadol, petai achos o dorri'r Cod Ymddygiad yn cael ei gadarnhau a chosb yn cael ei gosod, y byddai'n gam cymesur â hawl y Cynghorydd i ryddid mynegiant.

Canfu'r Ombwdsmon hefyd fod y Cynghorydd wedi methu â rhoi tystiolaeth yr oedd yn honni ei bod yn ei dal o ran preifatrwydd y negeseuon a'i fod, drwy wrthod rhoi gwybodaeth, wedi methu â chydymffurfio â chais mewn cysylltiad â'r ymchwiliad a oedd yn awgrymu bod paragraff 6(2) o'r Cod Ymddygiad wedi'i dorri.

Cyfeiriodd yr Ombwdsmon ei adroddiad ymchwilio at Banel Dyfarnu Cymru i'w ystyried

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

RHAGLEN GWAITH I'R DYFODOL Y PWYLLGOR SAFONAU

SYLWER BOD Y RHAGLEN I'W DOSBARTHU 1 WYTHNOS CYN Y CYFARFOD

3 Rhagfyr 2021	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amherthnasol
	Eitem Sefydlog: Llyfr Achos Cod Ymddygiad Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Eitem Sefydlog: Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Rhaglen Hyfforddiant ar gyfer ôl-etholiad 2022	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Cod Ymddygiad Staff	Gary Williams (Swyddog Monitro)
4 Mawrth 2022	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amherthnasol
	Eitem Sefydlog: Llyfr Achos Cod Ymddygiad Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Eitem Sefydlog: Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)
17 Mehefin 2022	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amherthnasol
	Eitem Sefydlog: Llyfr Achos Cod Ymddygiad Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Eitem Sefydlog: Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)
16 Medi 2022	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amherthnasol
	Eitem Sefydlog: Llyfr Achos Cod Ymddygiad Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Eitem Sefydlog: Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)
2 Rhagfyr 2022	Eitem Sefydlog: Presenoldeb mewn Cyfarfodydd	Amherthnasol

	Eitem Sefydlog: Llyfr Achos Cod Ymddygiad Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Eitem Sefydlog: Rhaglen Gwaith i'r Dyfodol y Pwyllgor Safonau	Gary Williams (Swyddog Monitro)
	Eitem Sefydlog Rhan 2: Trosolwg o Gwynion yn Sir Ddinbych	Gary Williams (Swyddog Monitro)

Diweddarwyd 06/08/21 SJ

Yn rhinwedd Paragraff(au) 12, 13 Rhan 4, Atodlen 12A
Deddf Llywodraeth Leol 1972.

Document is Restricted

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Yn rhinwedd Paragraff(au) 12, 13 Rhan 4, Atodlen 12A
Deddf Llywodraeth Leol 1972.

Document is Restricted

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag